

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรม
และจริยธรรมในโรงเรียนพื้นที่จีนจง มณฑลยูนนาน
ประเทศจีน

**State and Problems in Teaching Morals and Ethics
in Jin Zhong Schools Area, Yonan Province, China**

Li Xuemei¹,
เชษฐภูมิ วรรณไพศาล² และ จารุณี มณีกุล³
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Li Xuemei¹,
Chetthapoom Wannapaisan² and Jarunee Maneekul³
Chiang Mai University, Thailand
Corresponding Author; Email: xuemeimei11@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรม
ในโรงเรียนพื้นที่จีนจง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ
1) เพื่อศึกษาบริบทและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรม และ
2) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรม การศึกษาครั้งนี้ใช้
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนในโรงเรียนพื้นที่
จีนจง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน 320 คน

ผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนร้อยละ 55.0 มีความเห็นว่า ครูมีระดับการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรม
โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีเพียงร้อยละ 3.1 ที่มีความเห็นว่าครูมีระดับการสอนวิชา

* ได้รับบทความ: 2 ธันวาคม 2562; แก้ไขบทความ: 25 ธันวาคม 2562; ตอปรับตีพิมพ์: 26 ธันวาคม 2562
Received: December 2, 2019; Revised: December 25, 2019; Accepted: December 26, 2019

คุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยการสอนเรื่องการกระทำอย่างรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยการสอนมากที่สุด รองลงมา คือเรื่องความเป็นธรรมทางสังคม ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการสอนน้อยที่สุด คือเรื่องการมีจิตสาธารณะ สำหรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชา คุณธรรมและจริยธรรม ประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 ส่วน ได้แก่ 1) ด้านผู้บริหาร โรงเรียน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม สื่อการเรียนการสอนและการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน 2) ด้านครู ครูควรใช้วิธีเน้นย้ำหรืออธิบาย ช้ำๆ ถึงผลของการกระทำผิดรวมถึงปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและ 3) ด้านนักเรียนนักเรียนควรประพฤติตนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม พร้อมกับถ่ายทอดบทเรียน ไปยังผู้อื่นโดยอาจเริ่มจากบุคคลในบ้านก่อน

คำสำคัญ: สภาวะ; ปัญหา; คุณธรรม; จริยธรรม

Abstract

This study on the conditions and problems in teaching ethics and morals in schools in the Jin Zhong area, Yunnan, People's Republic of China, was aimed at meeting the following two objectives: 1) to study the contexts and problems in teaching morals and ethics and 2) to present morals and ethics teaching guidelines. This study collected data from the subjects by using questionnaires. The subjects consisted of 320 students from schools in the Jin Zhong Area, Yunnan, People's Republic of China.

The research results were as follows:

students (55.0%) believed overall morals and ethics taught by teachers to be at a high level while some students (3.1%) believed overall morals and ethics taught by teachers to be at a low level. Teachings concerning responsible actions had the highest teaching mean score, followed by the topic of social justice. Meanwhile, the topic with the lowest teaching mean score was the topic of having a public mind. Guidelines for teaching morals and ethics had the following three parts: 1) School Administrators, who should support activities to promote morals and ethics, educational media and teacher capacity development, 2) Teachers, who should use the method of emphasizing or repeating explanations on the consequences of wrongdoing in addition to behaving as good examples to students and 3) Students, who should behave morally and impart lessons to others by beginning with household members.

Keywords: State; Problem; Morals; Ethics

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้เกิดความเจริญก้าวหน้า ปัจจัยที่ถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก คือ ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ คือ การศึกษา เพราะ การศึกษาเป็นการสร้างองค์ความรู้แบบยั่งยืน ประเทศชาติจะพัฒนาไม่ได้เลยหาก ประชาชนขาดการพัฒนาทางการศึกษา สำหรับการศึกษาที่มุ่งพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของ บุคคลให้มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ คือ การศึกษาที่มีความรู้คู่คุณธรรมซึ่งจะช่วยเสริมสร้าง ความมั่นคง และก้าวหน้า (Weerapong Tinsandee, 2007 : 1-2) เพราะปัจจุบันเป็นยุค โลกาภิวัตน์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อการดำเนิน ชีวิตความเป็นอยู่ตกอยู่ท่ามกลางกระแสของวัตถุนิยม ยึดถือการแก่งแย่งแข่งขัน ส่งผลให้ ประชาชนต้องแข่งขันกันเพื่อความได้เปรียบหรือชัยชนะ เกิดเป็นความเห็นแก่ตัวที่มากขึ้น จนทำให้คุณธรรมและจริยธรรมที่มีอยู่ในจิตใจเสื่อมทรามลงอย่างมาก ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่ อันตรายอย่างยิ่งต่อสังคมโลก ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดและความสงบสุขของประเทศจำเป็น อย่างยิ่งในการสร้างเยาวชนให้มีความเข้มแข็งทางสติปัญญา คุณธรรม และจริยธรรม (Weerapong Tinsandee, 2007 : 1-2 ; Suttiwan Tuntirojanawon & Sasikarn Tawisuwan, 2009, : 1)

การจัดการศึกษาที่มีการสอนคุณธรรมและจริยธรรมในชั้นเรียนจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น อย่างยิ่ง เพื่อให้นักเรียนได้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และจริยธรรมในการดำรงชีวิต ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข (Office of the Basic Education Commission, 2018 : 5) ความมุ่งมั่นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน การจัดการศึกษาที่ต้องการให้เยาวชนมีความรู้คู่คุณธรรม จึงเป็นภารกิจที่สำคัญของโรงเรียน หรือสถานศึกษาทุกแห่ง ซึ่งปัญหาในการเรียนการสอนคุณธรรมและจริยธรรมยังเกิดขึ้นใน สถานศึกษา และเป็นเรื่อง que ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง รวมถึงนักเรียนต้องหาทางแก้ไขร่วมกัน

ประเทศจีนในปัจจุบันได้สะท้อนเหตุการณ์หลายๆ เหตุการณ์ที่ทำให้เห็นถึง จริยธรรมความดีงามของชาติจีนที่กำลังเข้าสู่ภาวะวิกฤติแล้ว ซึ่งสามารถพบเห็นได้ตามข่าว หน้านานีสื่อพิมพ์ หรือสื่อต่างๆ ที่มีการนำเสนอปัญหาด้านจริยธรรมของชาวจีนในทุกวัน สิ่ง เหล่านี้แสดงถึงปัญหาที่เริ่มทวีความรุนแรงขึ้นและเป็นปัญหาที่ส่งผลอย่างยิ่งใหญ่ต่อไปใน อนาคตแต่ไม่ใช่แค่ในประเทศจีนเท่านั้นยังรวมไปถึงต่างประเทศที่มีชาวจีนเข้าไปอาศัยอยู่ (Siripetch Trisanawadee & Worasak Mahatthanobon, 2017: 49-54) ซึ่งการจัดการ กับปัญหาเหล่านี้ล้วนต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกๆ ฝ่าย โดยอาจเริ่มจากการปฏิบัติตนเป็น

คนดี ซื่อสัตย์ ไม่โกหก รวมถึงสื่อมวลชนควรนำเสนอข่าวด้วยการเผยแพร่คุณงามความดี อันจะทำให้คนในสังคมเชื่อว่าสังคมจีนยังมีคนดีอีกมากมาย รวมถึงการจัดให้ทุกคนได้รับความรู้ เรื่องคุณธรรมและจริยธรรม

ช่วงเวลาเรียนชั้นมัธยมศึกษา นับว่าเป็นช่วงเวลาที่สำคัญของชีวิต โดยเฉพาะประเทศจีนถือว่าเป็นยุคทองของชีวิต เพราะนักเรียนในยุคนี้สามารถรับความรู้ได้อย่างรวดเร็วและเข้าใจจึงเป็นผลดีหากนักเรียนได้การเรียนรู้วิชาคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนพื้นที่จีนจาง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน ทางโรงเรียนได้จัดให้วิชาดังกล่าวเป็นเพียงวิชาเสริม ซึ่งไม่ได้ให้ความสำคัญเท่ากับการเรียนวิชาภาษาจีน ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ จึงทำให้การเรียนการสอนวิชาดังกล่าวทำได้ไม่เต็มที่และไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควรทั้งที่วิชาคุณธรรมและจริยธรรมเป็นวิชาที่สำคัญมากดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาเรื่อง “สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนพื้นที่จีนจาง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน” เพื่อจะได้นำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้การเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นักเรียนจะได้เกิดการประพฤติตนไปในทางที่ถูกต้อง เพื่อการเป็นคนดีต่อครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนพื้นที่จีนจาง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน
2. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนพื้นที่จีนจาง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนจีนจางซานจาง พื้นที่จีนจาง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน มีจำนวน 1,528 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา มีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, quoted in Marayat Yotongyos&Pranee Sawadisup, 2014: 5) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 308 คน และได้เฝ้า

การสูญเสียของแบบสอบถาม ดังนั้นขนาดตัวอย่างของการศึกษาเท่ากับ 320 คนเพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดี จึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ด้วยการแบ่งประชากรออกเป็นระดับชั้นและแต่ละระดับชั้นใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Proportional Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน (Wannapaisan, 2019: 118) ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ ระดับชั้นเรียน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติการสอนคุณธรรมและจริยธรรมของครู 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านการมีจิตสาธารณะ ด้านความเป็นธรรมทางสังคม ด้านการกระทำอย่างรับผิดชอบ และด้านความเป็นอยู่อย่างเหมาะสม รวมทั้งสิ้น 29 ข้อ

แบบสอบถามมีลักษณะคำถามเป็นปลายปิด มีคำตอบให้เลือกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ โดยมีระดับการประเมินความหมายและการให้คะแนนดังนี้

การสอนอยู่ในระดับมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
การสอนอยู่ในระดับน้อย	ให้คะแนน	3	คะแนน
การสอนอยู่ในระดับปานกลาง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่มีการสอน	ให้คะแนน	1	คะแนน

สำหรับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยและแปลความหมายของคะแนน โดยการคำนวณอันตรภาคชั้น เพื่อแบ่งช่วงระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (BoonchomSrisa-ard, 2003: 162)

คะแนนเฉลี่ย 3.26 - 4.00 หมายถึง ระดับการสอนอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.25 หมายถึง ระดับการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.76 - 2.50 หมายถึง ระดับการสอนอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.75 หมายถึง ระดับการสอนอยู่ในระดับน้อยมาก

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นคำถามลักษณะปลายเปิดทั้งหมด 6 ข้อคำถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ทำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่งไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนพื้นที่จีนจอง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้เข้าร่วมการวิจัย

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 3 เมื่อกลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืนโดยรวบรวมใส่ไว้ที่กล่องรับแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้อง รวมถึงความครบถ้วนของข้อมูล และลงรหัสข้อมูล เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

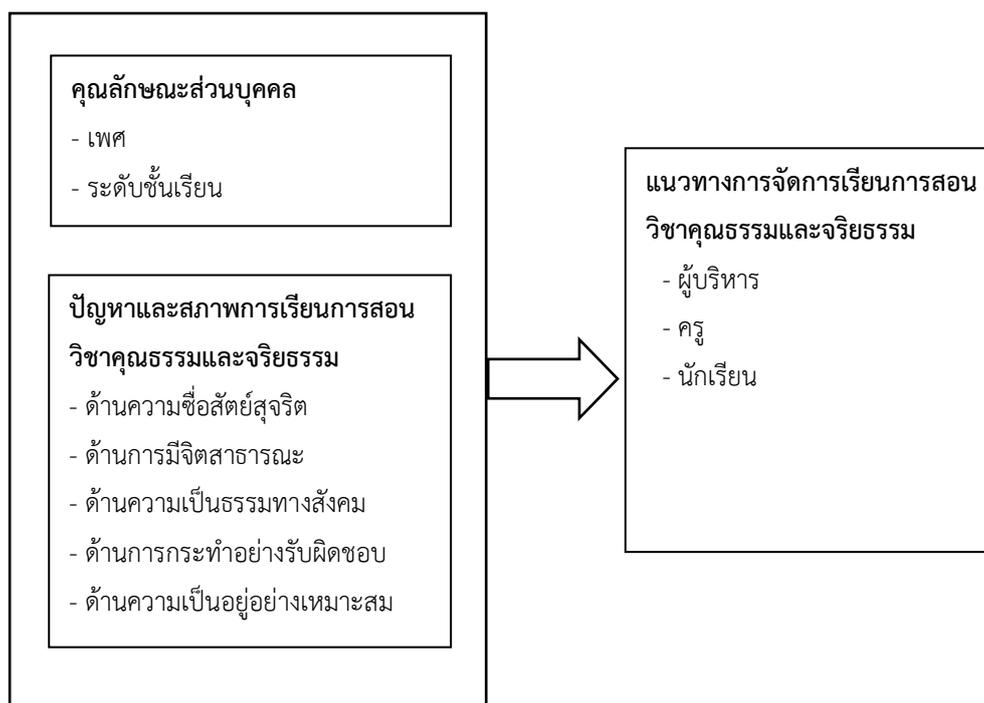
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ทำการข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ทั้งจากข้อมูลที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ด้วยค่าร้อยละ (Percentage) และความถี่ (Frequency) ในการอธิบายลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับชั้น และใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ในการอธิบายระดับการสอนคุณธรรมและจริยธรรมของครู

2) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อความปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนคุณธรรมและจริยธรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนพื้นที่จีนจอง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า ทฤษฎี แนวคิด วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้ (Wannapaisan, 2017: 94-101)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ตอบแบบสอบถามในการศึกษารุ่นนี้มีทั้งหมด 320 คน (100%) เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 53.1 และ 46.9 ตามลำดับ) ร้อยละ 34.4 กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 33.4 กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และร้อยละ 32.2 กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ส่วนที่ 2 บริบทและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรม ภาพรวมของระดับการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมของครู ผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนร้อยละ 55.0 มีความเห็นว่าครูมีระดับการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีเพียงร้อยละ 3.1 ที่มีความเห็นว่าครูมีระดับการสอนวิชาคุณธรรม

และจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเรื่องที่สอน พบว่า การสอนเรื่องการกระทำอย่างรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยการสอนมากที่สุด เท่ากับ 3.41 รองลงมา คือ เรื่องความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีค่าเฉลี่ยการสอนเท่ากับ 3.39 ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการสอนน้อยที่สุด คือ เรื่องการมีจิตสาธารณะ โดยมีค่าเฉลี่ยการสอนเท่ากับ 3.11

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า 1) การสอนเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต เนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยการสอนมากที่สุด คือ พูดความจริง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ส่วนเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยการสอนน้อยที่สุด คือ กล้าเปิดเผยความจริง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.97 2) การสอนเรื่องการมีจิตสาธารณะเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยการสอนมากที่สุด คือ เอื้อเฟื้อ เมตตา มีน้ำใจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ส่วนเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยการสอนน้อยที่สุด คือ เสียสละเพื่อส่วนรวม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 3) การสอนเรื่องความเป็นธรรมทางสังคม เนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยการสอนมากที่สุด คือ เคารพให้เกียรติผู้อื่น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ส่วนเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยการสอนน้อยที่สุด คือ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 4) การสอนเรื่องการกระทำอย่างรับผิดชอบ เนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยการสอนมากที่สุด คือ ทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ส่วนเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยการสอนน้อยที่สุด คือ รับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ กล้ายอมรับผิดและรับการลงโทษ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 และ 5) การสอนเรื่องความเป็นอยู่อย่างเหมาะสมเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยการสอนมากที่สุด คือ ไม่ทำอะไรแบบสุดขีดหรือสุดโต่ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ส่วนเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยการสอนน้อยที่สุด คือ ไม่กลัวความยากลำบาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11

ส่วนที่ 3 แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรม ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ แนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียน แนวทางสำหรับครู และแนวทางสำหรับนักเรียน ดังนี้

3.1 แนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

1) ผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม เช่น จัดกิจกรรมทัศนศึกษาดูงาน จัดกิจกรรมตอบปัญหาชิงรางวัล ด้วยการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอและเหมาะสม

2) ผู้บริหารให้การสนับสนุนในการพัฒนาศักยภาพครู ด้วยการให้ครูไปศึกษาอบรม ดูงาน ตามแหล่งเรียนรู้ที่จัดโดยหน่วยงานภายนอก เพื่อที่ครูจะได้นำทักษะและวิธีการสอนมาพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

3) ผู้บริหารควรส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน ด้วยการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติงาน จัดสรรงบประมาณสนับสนุน ตลอดจนสร้างขวัญกำลังใจ เนื่องจากการทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยพัฒนากระบวนการสอนและการเรียนที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและศักยภาพของนักเรียน

4) ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพียงพอ และมีความทันสมัย

5) ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนให้มีวิทยากรภายนอกมาบรรยายให้นักเรียนฟัง เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.2 แนวทางสำหรับครู

1) ครูควรใช้วิธีเน้นย้ำหรืออธิบายซ้ำๆ ถึงผลของการกระทำความผิดว่าจะเกิดผลอย่างไรทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เช่น สอนให้นักเรียนรู้ว่าการโกงไม่ว่ารูปแบบใดๆ เป็นเรื่องที่สังคมไม่ให้การยอมรับ ผู้ใดที่โกงการสอบจะถูกลงโทษอย่างหนัก เช่น ถูกพักการเรียน หรือถูกให้ออกจากโรงเรียน เมื่อนักเรียนทราบถึงผลของการกระทำความผิดก็จะเกิดความกลัวและไม่กล้าที่จะทำความผิด

2) การสอนของครูควรใช้เทคนิคการสอนที่น่าสนใจและมีความหลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการจดจำและทำความเข้าใจได้ง่าย โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้กับการสอนของครูในยุคปัจจุบัน เช่น e-book, e-learning เป็นต้น

3) ครูทุกคนไม่ว่าจะสอนวิชาใดก็ตาม ควรตระหนักถึงหน้าที่อีกอย่างหนึ่ง คือ การอบรมสั่งสอนคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่แก่นักเรียน ซึ่งครูสามารถสอนได้ทุกที่ ทุกเวลา เพื่อให้นักเรียนเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของการมีคุณธรรมและจริยธรรม

4) ครูควรสอนให้นักเรียนคิดเป็น สามารถตัดสินใจได้ว่าจะเลือกปฏิบัติอย่างไรให้ถูกต้องและมีความเหมาะสม เช่น การปลูกฝังค่านิยมที่ดีแก่นักเรียน การสอนโดยใช้ข่าว เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากเหตุการณ์จริง เป็นต้น

5) ครูควรหมั่นดูแลเอาใจใส่ความประพฤติของนักเรียน คอยชี้แนะแนวทางให้คำปรึกษา รวมถึงเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน (Modeling) เพื่อให้นักเรียนเกิดความศรัทธาและอยากปฏิบัติตาม

3.3 แนวทางสำหรับนักเรียน

- 1) นักเรียนควรให้ความร่วมมือและเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกครั้ง
- 2) นักเรียนต้องตั้งใจเรียนและหมั่นทบทวนบทเรียนอยู่เสมอ
- 3) นักเรียนควรประพฤติตนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้มองเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้งยังช่วยเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้อื่นได้ปฏิบัติตาม
- 4) นักเรียนต้องช่วยกันสร้างและรักษาเกียรติของโรงเรียน ด้วยการประพฤติตนดี และสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 5) นักเรียนควรนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรม ไปถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยอาจเริ่มจากบุคคลในบ้านก่อน เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. บริบทและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมพบว่า นักเรียนร้อยละ 55.0 มีความเห็นว่าครูมีระดับการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีเพียงร้อยละ 3.1 ที่มีความเห็นว่าครูมีระดับการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sarapee Wanthong & Chuchep Beadnok (2018 : 5) พบว่า บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tawat Sriraksa, et al. (2012 : 46) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยผลการวิจัยพบว่า ระดับการสอนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและระดับคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรื่องที่สอน พบว่า การสอนเรื่องการกระทำอย่างรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยการสอนมากที่สุด เพราะการเรียนรู้เรื่องการกระทำอย่างรับผิดชอบเป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญ เนื่องจากในทุกๆ สังคมจะประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีความหลากหลายสมาชิกทุกคนต้องเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ทั้งยังต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ตลอดเวลา รวมถึงควรให้ความสำคัญเคารพต่อกฎเกณฑ์กติกาอย่างมีวินัยซึ่งการกระทำดังกล่าวจะทำให้ทุกคนในสังคมสามารถอยู่

ร่วมกันได้อย่างสันติสุข เข้าใจซึ่งกันและกันโดยไม่ละเมิดผู้อื่น (Department of Education, 2010: 55) รองลงมา คือ เรื่องความเป็นธรรมทางสังคม นักเรียนควรเรียนรู้เรื่องความเป็นธรรมในสังคม เพราะทุกคนควรได้รับความเป็นธรรมอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะแตกต่างกันด้วยเชื้อชาติ ศาสนา ภูมิกำเนิด ฐานะ หรือการศึกษา รวมทั้งต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นด้วย ดังนั้นการให้ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น การไม่เอาเปรียบผู้อื่น และการเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนเองจะช่วยให้รักษาความเป็นธรรมในสังคมได้มากขึ้น (Department of Education, 2010: 40) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการสอนน้อยที่สุด คือ เรื่องการมีจิตสาธารณะ ซึ่งสาเหตุที่มีการสอนเรื่องการมีจิตสาธารณะน้อยที่สุดส่วนหนึ่งมาจากแนวคิดที่ได้จากงานวิจัยที่มีข้อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างหรือพัฒนาจิตสาธารณะให้ได้ผลนั้นไม่ได้มาจากการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว ควรเน้นการเรียนการสอนที่เป็นลักษณะของกิจกรรมให้มากขึ้น อาทิ การจัดกิจกรรมการรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น (Supaporn Tewiya, et al., 2016 : 94)

2. แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมประกอบด้วย 3 ส่วน คือ แนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนครู และนักเรียน

2.1 แนวทางสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม พร้อมทั้งควรสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครู ด้วยการจัดให้ไปอบรม ศึกษาดูงาน เพื่อที่จะได้นำทักษะและวิธีการสอนมาพัฒนา นักเรียนรวมถึงส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู เพราะการทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยพัฒนากระบวนการสอนและการเรียนที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน สอดคล้องกับ Suwimol Vongvanich (2001: 4-5) พบว่าผู้บริหารจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้และคุณภาพศึกษาให้ดีขึ้นนอกจากนี้ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีสื่อการสอนที่เหมาะสม เพียงพอ และทันสมัยและควรให้การสนับสนุนให้มีวิทยากรภายนอกมาบรรยาย เพื่อให้นักเรียนจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากขึ้น สอดคล้องกับ Tarntip Chaiwohan and Worawit Chindapol (2017: 1033) พบว่า บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน คือ ควรมีการจัดการสื่อที่มีความหลากหลายและมีความเหมาะสม

2.2 แนวทางสำหรับครู ครูควรใช้วิธีเน้นย้ำหรืออธิบายซ้ำๆ ถึงผลของการกระทำความผิด ช่วยให้นักเรียนเกิดความกลัวและไม่กล้ากระทำความผิดการสอนของครูควร

ใช้เทคนิคการสอนที่น่าสนใจและมีความหลากหลาย เช่นการนำ e-book, e-learning มาประยุกต์ใช้กับการสอน ซึ่งเป็นนวัตกรรมและเทคโนโลยีการสอนแนวใหม่ ที่ช่วยให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว และเกิดแรงจูงใจในการเรียนจะได้ช่วยส่งเสริมนักเรียนบางส่วนที่ยังต่อต้านวิชาดังกล่าวให้สนใจเรียนมากขึ้น (Khanchai Athikiat, & Thanarak Santienkeaw, 2016: 1) อีกทั้งครูทุกท่านควรตระหนักถึงหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งเรื่องนี้สามารถสอนได้ทุกที่ ทุกเวลา และควรสอนให้นักเรียนคิดเป็น สามารถตัดสินใจได้ว่า จะเลือกปฏิบัติอย่างไรให้ถูกต้องและมีความเหมาะสม เช่น การปลูกฝังค่านิยมที่ดีสอนโดยใช้ข่าวเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากเหตุการณ์จริง สอดคล้องกับนอกจากนี้ยังต้องหมั่นเอาใจใส่ คอยชี้แนะ ให้คำปรึกษา และเป็นแบบอย่างที่ดี (Modeling) เพื่อให้เกิดความศรัทธาและปฏิบัติตามสอดคล้องกับการวิจัยของครานลีย์ (Cranley, 2003: 1531-A) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดประสิทธิภาพแก่นักเรียน ควรบูรณาการคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติได้จริง และครูนอกจากจะมีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน ควรเป็นแบบอย่างที่ดี รวมถึงจัดให้มีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

2.3 แนวทางสำหรับนักเรียน เมื่อโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนควรให้ความร่วมมือและเต็มใจเข้าร่วมเพราะการจัดกิจกรรมเป็นการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ (PhraWeera Sriphom, et al., 2014 : 76) นักเรียนต้องตั้งใจเรียนและหมั่นทบทวนบทเรียนอยู่เสมอประพฤติตนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้มองเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้งยังช่วยเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นและต้องช่วยกันสร้างและรักษาเกียรติของโรงเรียนด้วยการประพฤติตนดีพร้อมทั้งสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนนอกจากนี้ควรมีการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเรียนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมให้กับพ่อ แม่ พี่ น้อง ซึ่งเป็นบุคคลในบ้านก่อนซึ่งจะเป็นส่วนช่วยให้เป็นครอบครัวที่ดี ครอบครัวที่ดีคือ การที่สมาชิกในครอบครัวควรมีชีวิตที่มีความสุข มีสุขภาพดีทั้งทางกายและใจ สำหรับทางใจสมาชิกในครอบครัวต้องมีความรับผิดชอบ ประกอบอาชีพสุจริต บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม ให้ความเคารพกฎหมาย รวมถึงหัวหน้าครอบครัวต้องทำตนเป็นแบบอย่าง มีคุณธรรม และเลี้ยงดูสมาชิกทุกคนในครอบครัวให้เป็นคนดี (Moral School Center, 2017:7)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมควรชี้ให้เห็นถึงโทษของการกระทำที่ขาดคุณธรรมจริยธรรม พรและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
2. การสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมควรมีการสอนแบบสอดแทรกกิจกรรม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจการเรียน

ข้อเสนอสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมจากกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น คณะผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน เป็นต้น
2. ควรมีการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรมกับโรงเรียนในพื้นที่อื่นของประเทศจีน

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรมและจริยธรรม

ผู้บริหารโรงเรียน	ครู	นักเรียน
- ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรม - สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครู - ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู - สนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอน - สนับสนุนการมอบความรู้โดยวิทยากรภายนอก	- เน้นย้ำถึงผลของการกระทำผิด - ใช้เทคนิคการสอนที่น่าสนใจและหลากหลาย - ครูทุกคนสามารถสอนคุณธรรมและจริยธรรมได้ทุกที่ทุกเวลา - สอนให้คิดเป็นและตัดสินใจเลือกปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง - เป็นแบบอย่างที่ดี	- ร่วมมือและเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรม - ตั้งใจเรียนและหมั่นทบทวนบทเรียน - ประพฤติตนดีและเป็นแบบอย่าง - ช่วยกันสร้างและรักษาเกียรติของโรงเรียน - ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้แก่บุคคลในบ้าน

การเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรมในนักเรียนอย่างยั่งยืน

References

- Boonchom Srisa-ard. (2003). *Basic Research*. (7th edition). Bangkok: Suweeriyasan.
- Cranley Mary Elizabeth. (2003). *TessaanSchool : The Moral Life of a Thai Primary School*. Dissertation Abstracts International, 64(5), 1531-A.
- Department of Education. (2010). *Growing Good*. Bangkok: Department of Education.
- Khanchai Athikiat & Thanarak Santienkeaw. (2016). *Intend Learning and New Learning Techniques*. Retrieved November 20 2018, from : <http://regis.skru.ac.th/RegisWeb/datafiledownload/25590714-15.pdf>
- Marayat Yotongyos & Pranee Sawadisup. (2014). *Sample Size Determinations in Research*. Retrieved July 5 2018, from <http://www.fsh.mi.th/km/wp-content/uploads/2014/04/resch.pdf>
- Moral School Center. (2017). *Helping build good people for the country: Moral Family*. (2nd edition). Nonthaburi: Sahamitr Printing & Publishing Company.
- Office of the Basic Education Commission. (2018). *National Education Act B.E. 2542 (1999) and Amendments Second National Education Act B.E. 2545 (2002)*. Retrieved June 12 2018, from http://qa.ku.ac.th/photo_forweb/new%20web/education/docedu/d7.pdf
- PhraWeera Sriphom, Surachai Piyanukool & SatidPolcharoen. (2014). Problems of Organizing Moral and Ethical Activities in Schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 3. *Journal of Buriram Rajabhat University*, 6(1), 65-83.
- Sarapee Wanthong & Chucheeep Beadnok. (2018). Role of Schools for Supporting Moral and Ethic Students in Sriput Schools Group under Samutprakarn Primary Educational Service Area Office 1. Retrieved November 2 2018, from [http://www.ptu.ac.th/StudentServe/input/thesis/\[1\]\[221117104917\].pdf](http://www.ptu.ac.th/StudentServe/input/thesis/[1][221117104917].pdf)
- Siripetch Trisanawadee & Worasak Mahatthanobon. (2017). *China's Social Problems*. Retrieved June 15 2018, from http://www.csc.ias.chula.ac.th/wp-content/uploads/2017/05/P41-130_SocialProblem.pdf
- Supaporn Tewiya, Sirmsree Chaisorn, Varunee Boon-Long, & Ruetinan Samutthai. (2016). Public-mindedness of Chiang Rai Rajabhat University's Teacher Education Students Learning Through Service Learning Activities. *Journal of Graduate Studies in Northern Rajabhat Universities*, 6(11), 81-96.

- Suttiwan Tuntirojanawon & Sasikarn Tawisuwan. (2009). *Promotion the Effective Moral: A Case Study Children/Youth groups and Government Officials*. Research Report. Bangkok: Department of Religious Affairs.
- Suwimol Vongvanich. (2001). *Classroom Action Research*. Bangkok: Faculty of Education Chulalongkorn University.
- Tarntip Chaiwohan and Worawit Chindapol. (2017). The Administrators' Role in Development Teacher in Education Network Center Namphong – Karnaun for Education Support of School under the Office of Secondary Educational Service Area 25. *Research 4.0 Innovation and Development SSRU's 80th Anniversary*, 20 March 2018. 1033-43.
- Tawat Sriraksa, Wannika Chalakbang, & Waro Phengsawat. (2012). The Relationship between the Promotion of Morals for Basic Virtues of Students in Schools under the Offices of NakhonPhanom Educational Service Area. *NakhonPhanom University Journal*, 2(2), 46-51.
- Wannapaisan, C.(2017). *Research Methodology for Social Studies: Principle and Application*. Chiang Mai: Krongchang Printing.
- Wannapaisan, C.(2019). *Social Studies Research Tools*. Chiang Mai: Chiang Mai University Press.
- Weerapong Tinsandee. (2007). *The Student's Ethics and Moral Development by Using Integrated Instructional Process at Sing-sa-ad School, Sahaskan District, Kalasin Province*. Master's thesis: RajabhatMahaSarakham University.